

BETÆNKNING**Afgivet af Familie og Sundhedsudvalget****vedrørende****Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut fremsætter en redegørelse om lægemangelen samt personale mangelen i afsidesliggende sundhedscentre, som uddeles inden FM2023.***FremSAT af Naleraq Inatsisartutgruppe***Afgivet til forslagens 2. behandling**

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Hans Peter Poulsen, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraatit, næstformand

Medlem af Inatsisartut Mikivisuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Eqaluk Høegh, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kúko, Siumut

Medlem af Inatsisartut, Aslak W. Jensen, Siumut

Medlem af Inatsisartut Emanuel Nûko, Naleraq

Udvalget har efter 1. behandlingen 3/5-2022 under FM2022 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Forslagsstiller vil med nærværende beslutningsforslag være med til at sikre synliggørelsen af problematikken ift. lægemanglen i de afsidesliggende sundhedscentre ved at pålægge Naalakkersuisut til at fremsætte en redegørelse som skal uddeles inden FM2023.

2. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Forslaget fik god opbakning og blev henvist til udvalgsbehandling.

3. Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget bemærker, at forslaget fik god opbakning under behandlingen. Udvalget bemærker også at Naalakkersuisut vil arbejde med forslaget i forbindelse med sundhedskommissionen og dennes igangværende arbejde.

Det er Udvalgets vurdering at forslaget falder godt ind under emnet rekruttering og sikring af arbejdskraft i fremtidens sundhedsvæsen. Med tanke på fremtidens udfordringer, herunder sygelighed og folkesundhedsmæssige i sundhedsområdet fortjener nærværende forslag en øget opmærksomhed, særligt når det drejer sig om lægemangel i så afsidesliggende områder som Ittoqqortoormiit, men også i andre dele af Grønland hvor lægemanglen også udgør et stort problem.

Det er dog også udvalgets vurdering, at der er behov for alle indsatser og forbedringer, herunder også forebyggelse og sundhedsfremme. Og at der samtidigt ligger et stort potentiale i sundhedsforbedringerne hos de enkelte borgere og i samfundet som helhed.

3.1 Skriftlige spørgsmål

Udvalget har fremsendt en række skriftlige spørgsmål til Naalakkersuisoq for Sundhed i forbindelse med udvalgsbehandlingen. De skriftlige spørgsmål og besvarelsen af dem er vedlagt som bilag.

Udvalget har været interesseret i at afdække hvad nærværende forslag kan bidrage med i forhold til det arbejde som Sundhedskommissionen allerede er blevet pålagt at undersøge i forhold til lægemanglen. Det fremgår af Naalakkersuisoqs besvarelse, at Sundhedskommissionen afdækker en række generelle forhold i sundhedssystemet, men undersøgelsen går ikke specifikt ind på de enkelte sundhedscentres udfordringer i forhold til lægemanglen og Naalakkersuisoq mener således at nærværende forslag vil belyse dette område.

Under 1.behandlingen af punktet kom det frem under debatten at der er læger der har søgt, men har fået afslag på ansættelse. Udvalget har derfor stillet spørgsmål om Naalakkersuisut har kendskab til sager, hvor lægerne har fået afslag på stillinger som de har søgt på. Naalakkersuisoq har kendskab til sager hvor læger har fået afslag, men det er af flere grunde såsom, at lægerne ikke har været kvalificeret til de stillinger de har søgt, eller at de har ønsket en kortere ansættelse en behovet er. Naalakkersuisoq informerer ligeledes om at ”Katalog over sundhedsfaglige ydelser i Regionerne (Ydelseskataloget)” vil blive fornyet i samarbejde med Sundhedsvæsenet.

Naalakkersuisoq orienterer om at sundhedsvæsenet står overfor massive rekrutteringsudfordringer, særligt på sygeplejerske og lægesiden på grund af COVID-19

situationen og øget konkurrence om arbejdskraften i hele Skandinavien. Udvalget har derfor ikke fået svar på spørgsmålet om aktuell bemandsituation, da dette ændrer sig fra dag til dag og tallene heraf kun vil være et øjebliksbillede.

Udvalget har også været interesseret i at få oplysninger om hvor mange nyuddannede grønlandske læger der søger stillinger i Grønland om året. Naalakkersuisut har trukket tal fra Grønlands statistik og oplyser følgende:

”Der har været 44 uddannede kandidater i Medicin og Odontologi siden 2003. 23 af dem bor ikke i Grønland, hvor 12 ikke har bosat sig i Grønland siden endt studiet. De fleste af de 44 er kvinder. Det skal nævnes at registrene for uddannet er fra 2003 til 2021.”

Og supplerende hertil oplyser Naalakkersuisoq at nogle formentlig stadig er under uddannelse, da det tager 6 år med medicinstudiet og efterfølgende specialisering normalt tager 5 år.

4. Forslagets økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagets begrundelse. Udvalget har noteret sig, at forslaget i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering således at der afsættes hvad der svarer til 1 AC-årsværk (500.000 kr.).

5. Udvalgets indstillinger

- Et flertal i udvalget bestående af repræsentanter fra Siumut, Inuit Ataqatigiit og Naleraq indstiller forslaget til vedtagelse

- Et mindretal i udvalget bestående af repræsentanter fra Demokraatit vil fremkomme med følgende mindretalsudtalelse:

Med afsæt i Naalakkersuisuts fremstillede svar, og på baggrund af mindretal i udvalget til at fremsætte nye, afklarende spørgsmål vil Demokraatit fastholde holdningen med at forkaste dette forslag. Naalakkersuisuts svar er ikke fyldestgørende til, at Demokraatit mener at det kan bringe fornyet viden om lægemanglen i de afsides steder i Grønland. Rekruttering og fastholdelse af sundhedsfaglige personaler har i mange år, og særligt i disse år, været en vanskelig opgave at løse. Politisk mener vi, at der er argumenter nok der taler for, at ønsket i denne redegørelse kun vil tilvejebringe de samme oplysninger som Sundhedskommissionen vil komme frem til.

Der er klare årsager til, hvorfor det er vanskeligt at fastholdes i yderdistrikterne igennem de mange af de allerede eksisterende rapporteringer, såsom manglende opretholdelse af fagkundskaber, begrænset mulighed for faglig sparring og udvikling, et spørgsmål om arbejdsmiljø, mulighederne for fritidsaktiviteter, boligsituation og ikke mindst, forholdene for børn og unge i førskole- og skolealderen, og levestandard, der har meget høj betydning for rekruttering og fastholdelse i hele landet også. Dernæst spiller lønforhold også ind i forhold til at Grønland i dag, generelt ikke har konkurrencefordel i relation til Skandinavien.

Vi mener derfor, at pengene til denne undersøgelse skal gå til konkrete tiltag, der med afsæt i allerede eksisterende viden kan komme nærmere en mere proaktiv løsning. Denne debat og opfølgning på Naalakkersuisuts svar har ikke været mulig i udvalget, og Demokraatits ønske om et potentielt ændringsforslag i forsøget på at indgå et kompromis om et punkt som dette, ender derfor i en forkastelse.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Hans Peter Poulsen

Formand

Anna Wangenheim

Næstformand

Eqaluk Høegh

Aslak W. Jensen

Mikivsuk Thomassen

Mala Høy Kúko

Emanuel Nûko
